

1919-04-10

OPHAVSPERSON/NØGLEPERSON

Jørgen Blydt

FAKTA

Dokumenttype:
Note

Afsendersted:
Bergen

Afsenderinfo (lakstempel, adresse
m.m.):
Børskomisær Jørgen Blydt. Kopien er
vedlagt som bilag til Mappe 92 nr. 21.

Omtalte personer:
Harriet Backer
Per Krohg
Arne Lofthus
Axel Revold
Haakon Schetelig
Joakim Skovgaard
Henrik Sørensen
Jens Thiis

Omtalte steder:
Bergen
Børshallen, Bergen

Arkivplacering:
Mappe 92 nr. 22 a-d

DOKUMENTINDHOLD

Grundet stor kritik i forbindelse med udsmykningen af Bergens børshal, udsender børskomiteen denne redegørelse for konkurrencen og processen med præmiering, og årsagen til at Axel Revold vinder udsmykningsopgaven. Dette er et bilag til Mappe 92 nr. 21.

Bergens Børs

SKOVGAARD-MUSEET
Mappe 92 Nr. 22A

Indeholder

I et fælles møte d. 21 august 1917 av Børskomiteen og de herrer som til den dato hadde tegnet bidrag til utsmykningen av Børsbygningen blev det bestemt at 1/ avholde konkurranse blandt norske malere, 2/ anmode de herrer professor Skovgaard, direktør Jens Thils og professor Schetelig om at fungere som jury og avfatte program i den anledning 3/ fortsatte indsamlingen av penge.

De nevnte herrer imøtøkte Børskomiteens anmodning og sammensatte d. 29 november 1917 i Bergen, hvor programmet for konkurransen blev fastslået.

Under dette møte uttalte juryen, hvis første møte dette var, at det vilde være ønskelig om juryen blev tiltrådt av en norsk maler, hvilket ønske Børskomiteen fandt meget rimelig, hvorefter frk. Harriet Backer blev opnevnt som fjerdie medlem, et valg som ikke blev møtt med indsigelse fra noget hold.

Både efter møtet i august og efter juryens møte i november fortsattes indsamlingen av penge og de samlede bidrag andrår nu til kr. 126,150 - foruten indvundne renter.

Da juryens sammentrede skulde finde sted d. 28de oktober 1918 viste det sig at frk. Backer ikke turde indlate sig paa reisen hit ~~og der opstod spørsmål om der burde opnevnes nogen varamand for hende. Dette vovet man ikke at gjøre av den grund, at de konkurrerende kunstnere med rette vilde kunne reise indsigelse derimot, da de hadde konkurreret i henhold til den programmessig fastsatte juryes sammensætning, og enkeltmand vilde kunne ^{protestere} ~~hvis~~ hvis der paa dette tidspunkt blev gjort forandring dermed.~~

Da professor Skovgaard hadde foresat den lange reise utelukkende av hensyn til bedømmelsen, og man ikke kunde utsette denne i det blaa avventende frk. Backers mulige reise, besluttet juryen efter samråd med Børskomiteen at gaa igang med sit arbeide.

Efterat bedømmelsen var ferdig meddelte juryen, at dens dom

om utkastene var enstemmig, men den vilde før offentliggjørelsen av utfaldet ogsaa gjerne høre frk. Backers mening, siden hendes navn var nævnt i programmet. Børskomiteen uttalte sine tvil om dette skulde være påkravet, naar juryen i dens daværende sammensætning maatte være fuldt berettiget til at træffe sin afgjørelse og dens enstemmighet ikke kunde rekkes ved et efterpåavetum av frk. Backer. Imidlertid var intet foregrepet, om frk. Backer fik se de indstillede arbejder, hvorefter de 6 bedste utkast blev sendt til Kristiania, Køgt tid efter indløp telegrafisk meddelelse om, at frk. Backer gav sin tilslutning til indstillingen, hvorefter navnesedlerne blev aapnet.

Børskomiteen har saaledes ingen afgjørende vægt lagt paa den enstemmighet, at frk. Backer ikke deltek i juryens møter her (han var heller ikke medlem av den oprindelig opnævnte jury), og da han erklærte sig enig i den faldne dom, kunde ikke dette forhold gi nogenomhelst anledning til indskriden fra børskomiteens side.

For imidlertid at bringe frk. Backers stilling helt paa det rene, har man som svar paa en henvendelse til hende nu faaet følgende telegrafiske meddelelse:

"Efterat ha læst de i Bergenspressen fremkomne protester mot jurybedømmelsen av de til børshallens utsmykning indkomne arbejder finder jeg det at være min pligt at redegjøre for mit standpunkt. Jeg var syk - av min dokter erklæret aldeles uakikket at fereta reisen. Efter børskomiteens beslutning blev derfor utkastene sendt mig og utstillet i nationalgalleriets sale til min bedømmelse. Foruten de premierte arbejder og indkjøpte Leifthus' medfulgte utkastet Fortuna og Krehga utkast nr. 2. Lat mig straks tilføie, at jeg dengang intet begrep hadde om hvem der var mester for de foreliggende arbejder. Gjennem protokollen som medfulgte kjendte jeg juryens diskussion og endelige resultat av dens overlægninger. Jeg vil da straks si, at jeg efter indgaaende studium alene med billederne ikke kunde komme til noget andet resultat end at Revelds var det eneste, det vakreste og værdigste til at lagges til grund for børshallens utsmykning. Jeg fclte mig med engang

i Bergen hos alt det gamle og det nye. Ikke som tilskuer men som en der færdes midt i trafikken paa havnen og i Hansastrøskets hemmelighetsfulde maleriske smug. Dertil kom at dette arbeide maatte egne sig ypperlig for frescoe paa grund av dets fornemt diskrete og fint koloristiske farvestemning.

Henrik Sørensens suite var sin premie værd, men stod efter min mening ikke paa høide med Revolds. Per Krohgs utkast var i mine sine fortryllende ved dets uforlignelige maleriet, dets harmløse lystigtet og saa godt fortalt. Imidlertid mente jeg denne spøkefulde fortælling om det ungdomsaffære og foretægtsomme gudepars besøk hos den deilige gamle Bergensbys borgere neppe vilde passe helt i dekorationen av den høitidelige børsaal. Desuten tror jeg nok kompositionen vilde tape meget av sin ynde ved utførelse i kolossale dimensioner.

Hvad de upremierte arbeider angaar fandt jeg skjønne enkeltheder i Per Krohgs utkast 2, dog ikke til fortrængsel for Revolds. Utkastet Fortuna forekom mig prægløst og svakt uten fast dekorativ virkning i farve eller linjedrag.

Naturligvis saa jeg senere samtlige konkurransoutkast utstillet i Kristiania kunstforening, men dette kunde ikke foranledige nogen forandring i min dem. Jeg maatte framelles fastholde Revolds som det værdigste til utførelse."

Naar professor Skovgaard kort tid efter avgjørelsen offentlig fremhævet hr. Lofthus' utkast som særlig fortjenstfuldt, bær det i forbindelse med den kritik, som har været reist om juryens avgjørelse, ikke oversees, at hr. Skovgaard i sin artikkel ikke uttaler noget i disfavør av de premierte utkast. For at bringe hans syn paa dette klast frem, har børskommissæren henvendt sig til professoren. Hans svar paa forespørselen slutter saaledes:

"Utenfor de premiertes kreds, Lofthus medregnet, var der efter min mening ingen at foretrække, meget vanskelig nogen at vælge og en del, der vilde ødelægge salen, om dekoreringen overdrages en av dem. Foruten at det forekommer mig

- 4 -

galt overført både dommere og Revold at frata ham arbeidet, mener jeg det er saare farligt at overdra dette til en kunstner utenfor de pramiertes kreds og Lofthus. Gjør det ikke. Bliv ved Revold! Det er mit raad."

Børskomiteen har i henhold til foranstaaende redegjørelse ikke fundet nogen grund til tidligere at skride ind med juryens befatning, og nye oplysninger som skulde berettigge børskomiteen til at gjøre det, foreligger ikke. I henhold til juryens enstemmige dom har Axel Revold seiret i konkurransen og er derved i henhold til programmets uttrykkelige bestemmelse bleven overdraget arbeidet med børshallens utenytning.

Forat perfektionere sig for denne store opgave er hr. Revold i studiesjemed for 3 maaneder siden reist til Paris og vil reise videre til Italien forat studere frescomaling. Han uttaler i et brev til børskommisaren, at man skal nok bli fornøiet med hans arbeide, men førend han kan utarbeide de endelige planer og skisser, som vil ta noksa lang tid, er der meget at studere og forberede.

Der er saaledes ingen nu som vet, hvad kunstdelen hr. Revold vil præstere i børshallen. Man omtales av sakkynlige, hvis den børskomiteen sætter pris paa, som en lovende, alverlig arbeidende kunstner, hos hvem arbeidet er lagt i de rette hender.

Bergens Børskomite.

Bergen d. 10. april 1919